

Perskaitykite A. Mickevičiaus poemos „Ponas Tadas“ invokaciją.

[Paaiškinimas: **invokacija** [lot. *invocatio* — kreipimasis, meldimas], senovės epinės poezijos kūrinio įžanginė dalis — poeto kreipimasis į antgamtinę būtybę (dažn. į mūzą), prašymas suteikti jam įkvėpimo, vadovauti kūrybai. TŽŽ]

Palyginkite A. Mickevičiaus invokaciją su literatūros tradicijos pavyzdžiais ir aptarkite, kaip A. Mickevičius šia tradicija remiasi – ką perima, ką perkeičia. Ką tai liudija apie A. Mickevičiaus kūrybines nuostatas, pasaulėvaizdį, literatūros stiliaus kaitą?

Kaip keičiasi poemos pasakotojo figūra, invokacijoje išsakomas jo santykis su savo kūriniu, kūrybos impulsai ir šaltiniai?

Homeras **ODISĖJA**

Vyrą pašlovink, Mūza, per negandas ėjusį drąsiai,
Vėtrų blaškytą ilgai, kai šventąją Troją išgriovė.
Daugio žmonių miestus jis aplankė, jų papročius matė
Ir vandenynuos plačiuos su pavojumi rungęs ne kartą
Dėlei gyvybės savos ir dėl bendražygių grįžimo.
Betgi išsaugoti jų nevaliojo, nors troško širdingai.
Per šventvagystę nelemtą visi ligi vieno pražuvo:
Baisūs kvailiai! Jie Helijs, dievo padangių aukščiausio,
Jaučius suvalgė, ir tas jiems atėmė grįžtamą dieną.
Visa tai, Dzeuso duktė, mums teikis dabar pagiedoti.

Vergilijus **ENEIDA**

Žygį apgiedu ir vyrą, kuris iš Trojos pakrančių,
Bėgdamas nuo lemties, Italijon kitkart atvyko,
Ten, kur Lavinijaus krantas. Ilgai jį žemynuos ir jūroj
Blaškė galybė dievų dėl pykčio kerštingos Junonės.
Daug ir kariaudamas jis iškentėjo, kol, miestą įkūręs,
Lacijun Trojos dievus atgabeno. Taip jis davė pradžą
Genčiai lotynų, Albos senoliams ir aukštajai romai.
Mūza, tu priežastis man pasakyk, dėl ko įsižeidus,
Ko įširdus dievų karalienė be gailėsio vertė
Žymų dorybėmis vyrą kalnus kliūčių nugriauti,
Žygdarbių aibę atlikt. Ar dangiškos širdys taip rūšcios?

Jonas Radvanas **RADVILIADA**

...Radvila! Patį dabar apdainuosiu, atmintinus darbus
tavo, Senoli, ir tau šią pierišką auką aukosiu.
Nors apie tavo žygius po Europą ir barbarų kraštą
garsas skersai išilgai iš trilypio rago pasklido,
ryšiuosi savo giesmėn vis viena, Didysis, sudėti
tavo garbingus vardus ir karus, ir šlovę nemarių.
Man dėmesinga pabūk, Kaliope, ir tujen, Erata,
ir apsak, kaip narsa lig žvaigždynų iškėlė šį didį
vadą lietuvį, kai jis ar taika, ar karu, taip sėkmingu,

gynė tėvynės žemes, ir pasakok, koks pragaištingas
viesulas siautė laukuos prie Ulos bei Ivansko dirvonuos.
Deivės! Priminkite man, kaip Livonijos garbę pakando
jo patarimai geri ir kaip Skitiją tramdė herojus!
Na, o mergelės, tada jūs ženklais palankiais palydėkit
kūrinį šį nes jis tau, įžymioji Lietuva, gimsta!

[pastaba: Kaliopė, Erata, mergelės – mūzos]

Adomas Mickevičius **PONAS TADAS**

Tėvyne Lietuva, mielesnė už sveikatą!
Kaip reik tavo branginti, vien tik tas pamato,
Kas jau tavęs neteko. Nūn tavo vaizduoju
Aš, ilgesy grožiu sujaudintas tavuoju.

Šventoji motina, Čenstakavos gynėja,
Tavim ir Aušros Vartai Vilniuje garsėja.
Tu Naugarduko žmones su pilim globoji⁶⁶,
Išgydė ir mane šventa globa tavoji:
Kai sergantį mane motutė tau aukojo,
Apmirę akys vėl gyvybe suliepsnojo,
Ir tuoj galėjau aš prie tavo slenksčio stoti,
Kad grąžinai sveikatą, Dievui padėkoti, –
Taip tu ir mus grąžinsi į tėvynę mielą.
Dabar tu neški mano ilgesingą sielą
Į tas kalvas miškingas, į lankas žaliąsias,
Kur Nemunas plačiai banguoja mėlynasis;
Į tuos laukus derlingus, pasėliais spalvotus,
Paausintų kviečių, balkšvų rugelių plotus,
Kur gintarinės svėrės, kaip pusnis grikučiai,
Kur rausta dobilai ir padirvio žvangučiai,
O viskas apsupta ežia kaip juosta lygia,
Joje laukinių kriaušių šen ir ten pridrygė.